

Anzelm Gorywoda

STRUKTURA SPOŁECZNA GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO (GOP) A PLANOWANIE MIAST

Struktura społeczna GOP nie doczekała się dotąd ani opisu ani kompleksowego zbadania naukowego. Na podstawie wyników badań nad niektórymi zagadnieniami tego problemu można postawić hipotezę, że struktura ta - w porównaniu ze strukturą całego kraju a nawet ze strukturą woj. katowickiego - wykazuje poważne odrębności. Dotyczy to np. najwyższego procentu ludności miejskiej, małego procentu ludności utrzymującej się z zawodów rolniczych, dużego udziału inteligencji technicznej, sporej i trwałej imigracji i migracji. Przede wszystkim zaś uderza wielka dynamika tej struktury, powodowana realizacją społecznych i politycznych założeń socjalistycznych, głównie żywiołowym rozwojem gospodarczym po wojnie, przebudową struktury przestrzennej, wzrastającym wciąż ruchem budowlanym, wspomnianą już imigracją i migracją. Pewną też rolę odgrywa tu jeszcze odmienny rozwój historyczny poszczególnych obszarów GOP.

Planowanie miast GOP powinno być dostosowane do przyszłej struktury społecznej, która - jak dotąd - jest z konieczności programowana bez dostatecznej podbudowy naukowej. Ten stan rzeczy jest głównie wynikiem braku możliwości przeprowadzenia potrzebnych prac badawczych oraz braku doświadczenia i metod naukowych socjologicznych w zakresie przewidywania przyszłej struktury społecznej nie tylko w kraju ale i na całym świecie. Metoda porównawcza, oparta na przykładach bardziej zaawansowanych, podobnych okręgów, może mieć tylko ograniczone zastosowanie. Tymczasem potrzeba nau-

kowej, kompleksowej hipotezy przyszłej struktury społecznej tak ważnego, rozwojowego okręgu nie budzi wątpliwości.

Wydaje się, że nawet fragmentaryczne rozeznanie tej struktury i jej dynamiki nie powinno być pominięte przy planowaniu miast.

Nasuwa się postulat rozszerzenia i przyspieszenia skoordynowanych badań nad wspomnianą strukturą i jej dynamiką pod adresem kompetentnych instytucji naukowych. Wysiłki tych instytucji w tym zakresie powinny być ściśle uzgodnione z potrzebami placówek planowania przestrzennego, to jest Wojewódzkiej Pracowni Planów Regionalnych i Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej.